

FIOD EN OM AZEN OP

Laakbare accountant

Vier accountants zijn al door de tuchtrechter op de vingers getikt na een klacht van het Openbaar Ministerie. En er lopen drie tuchtzaken, waarvan “één tegen een accountant van een big four-kantoor”. FIOD en OM verwachten elk jaar vier tuchtklachten in te dienen om laakbare accountants “aan te spreken op hun beroepseer”.

TEKST: LEX VAN ALMELO | BEELD: SIMONE VAN ES

Een doorhaling van de inschrijving voor tien jaar - dat was eind 2011 de oogst van de eerste klacht die het Functioneel Parket van het Openbaar Ministerie en de FIOD volgens plan hebben ingediend. De uitspraak maakte nogal wat reacties los op Accountant.nl. Blogger Marcel Pheijffer reageerde met instemming: “Naar ik heb vernomen zal het Functioneel Parket in voorkomende gevallen niet schuwen wederom een klacht bij de Accountantskamer in te dienen. (...) Daarmee wordt bijna tien jaar na dato navolging gegeven aan twee aanbevelingen van de Parlementaire Enquêtecommissie Bouwnijverheid, die ik toentertijd mocht bijstaan.”

Wat Pheijffer had vernomen is juist: OM en FIOD gaan vaker een tuchtklacht indienen tegen accountants die boven komen drijven in strafrechtelijke onderzoeken. Wat eerst incidenteel gebeurde, krijgt nu een systematisch vervolg. Rechercheofficier van Justitie Rutger Jeuken van het Functioneel Parket in Den Haag en registeraccountant plus accountant-administratieconsulent Ron Dohmen van de FIOD leggen uit waarom.

ONDERBUIK

Dohmen: “Nadat het Openbaar Ministerie enkele jaren geleden heeft besloten om minder vaak onderzoek in te stellen en de aandacht vooral te richten op meer betekenisvolle zaken hebben we in 2008 een enquête gehouden onder FIOD-rechercheurs met de vraag hoe

Zie ook
Accountant.nl/
Vaktechniek

RUTGER JEUKEN: 'HET IS GOED OM ACCOUNTANTS AAN TE SPREKEN OP HUN BEROEPSEER, DAAR ZIJN ZIJ HEEL GEVOELIG VOOR.'

vaak zij tegenkwamen dat accountants, notarissen of advocaten optreden als *facilitators*. Uit een periode van drie jaar kwamen drieëntwintig zaken naar boven, waarin de accountant een laakbare of strafbare rol heeft gespeeld. Dit onderzoek bevestigde ons onderbuikgevoel dat sommige zakelijke dienstverleners al dan niet opzettelijk meewerken aan strafbare feiten.”

'TUCHTRECHT IS EEN HELE MOOIE AANVULLING OP HET STRAFRECHT ALS FRAUDEURS WORDEN GEHOLDEN DOOR FACILITATORS.'

Jeuken: “Wij kunnen vaak niet bewijzen dat de accountant opzettelijk heeft meegewerkt, terwijl dat wel nodig is voor een strafrechtelijke veroordeling. De accountant ontspringt dus de dans van het strafrecht. En daarom is het goed als de eigen beroepsgroep naar de zaak kijkt.”

Dohmen: “We zijn begonnen met een *pilot* en hebben nu een paar zaken gedaan met goed resultaat. Zo heeft de Accountantskamer november vorig jaar de inschrijving van een registeraccountant voor tien jaar doorgehaald omdat hij meewerkte aan beleggingsfraude door gelden van investeerders aan te trekken. Deze zaak krijgt ook nog een strafrechtelijk staartje.”

Jeuken: “Het strafrecht is bedoeld voor grove fraudeurs. Tuchtrecht is een hele mooie aanvulling op het straf

RYNART EN ANDERE ZAKEN

Momenteel lopen er drie tuchtprocedures naar aanleiding van klachten van de FIOD en het OM. In onderstaande zaken zijn de uitspraken al bekend.

2012

In september verklaarde de Accountantskamer de klachten tegen twee registeraccountants van Rynart Transport grotendeels gegrond. Zij hebben ten onrechte nagelaten aanvullende controlewerkzaamheden te verrichten en hebben te weinig onderzoek gedaan naar fraude. De inschrijving van één van de twee is voor twee maanden doorgehaald. De andere accountant is gewaarschuwd. De uitspraak is nog niet definitief (LJN YH0309).

In juli heeft de Accountantskamer een accountant gewaarschuwd omdat hij ten onrechte een samenstellingsverklaring heeft afgegeven bij verschillende jaarrekeningen. De accountant had inlichtingen moeten inwinnen bij de directie om de juistheid van de kooprijzen van een hotel, de inventaris en de goodwill te verifiëren (LJN YH0288).

2011

In november haalde de Accountantskamer de inschrijving van een registeraccountant voor tien jaar door wegens zijn betrokkenheid bij beleggingsfraude (LJN YH0209). De accountant wordt ook strafrechtelijk vervolgd.

2007

De Raad van Tucht Den Haag legt een doorhaling op aan een registeraccountant die strafrechtelijk is veroordeeld wegens het medeplegen van belastingfraude. Door de onherroepelijke veroordeling heeft de accountant ernstige schade toegebracht aan de eer van de stand der registeraccountants. De accountant had zich zelf overigens al per 1 oktober 2006 laten uitschrijven (JT 2007-118).

STRAFRECHT EN TOEZICHT

Ook de Belastingdienst, het Bureau Financieel Toezicht en de Autoriteit Financiële Markten gaan scherper toezien op ontoelaatbaar gedrag van accountants. In augustus 2012 sloten zij een convenant met de NBA, waardoor zij gegevens over of vermoedens van fraude of andere misleiding met elkaar kunnen delen. Dit convenant staat geheel los van het project van de FIOD en het OM. "Dat convenant speelt in de toezichtwereld en dat is een hele andere wereld dan het strafrecht", zeggen officier van justitie Rutger Jeurden en FIOD-rechercheur Ron Dohmen. "Het strafrecht komt in beeld als de accountant opzettelijk heeft meegewerkt en het toezicht als de accountant heeft zitten slapen."

recht als de fraudeurs worden geholpen door *facilitators*, die het aanzien van de beroepsgroep schaden en het maatschappelijk vertrouwen in het beroep beschamen."

BEROEPSEER

Dit najaar heeft de Accountantskamer de inschrijving van een registeraccountant voor twee maanden doorgehaald en een andere accountant gewaarschuwd, omdat zij te weinig onderzoek hebben gedaan naar fraude bij het gefailleerde transportbedrijf Rynart. Rutger Jeurden vindt het een "lichte straf", maar hij is tevreden met de resultaten tot nu toe: de klachten die FIOD en OM in vier zaken tegen accountants hebben aangebracht, zijn allemaal gegrond verklaard. "Het is goed om accountants aan te spreken op hun beroeps-

'ACCOUNTANTS ZIJN VAKER TE GOEDER DAN TE KWADER TROUW. EEN FORMELE HOUDING WERKT DAN ALLEEN MAAR VERTRAGEND.'

RON DOHMEN: 'WE KOMEN LAAKBAAR HANDELENDE ACCOUNTANTS HET VAAKST TEGEN IN HET MKB EN DE ADVIESPRAKTIJK.'

eer, daar zijn ze heel gevoelig voor. En dat is maar goed ook. Dus wij hopen dat de reacties van de beroepsgroep effect hebben."

Dohmen: "Omdat de uitspraken worden gepubliceerd, kan dat een preventief effect hebben dat uitstraalt naar de hele beroepsgroep."

OFFICIER BESLIST

Er zijn verschillende mogelijkheden om fiscale delicten af te doen. Het is tegenwoordig zelfs mogelijk de medeplichtige adviseur op grond van de vierde tranche van de Algemene wet bestuursrecht een bestuurlijke boete op te leggen.

Jeuken: "Die boete staat nog in de kinderschoenen en speelt alleen in de controle- en toezichtssfeer. Zodra het OM in beeld komt, gaan de spelregels uit het Wetboek van Strafrecht gelden en is de Algemene wet bestuursrecht buiten beeld."

Wie beslist wat er gebeurt als de Belastingdienst tegen fraude aanloopt?

Dohmen: "Als de FIOD het opsporingsonderzoek heeft afgerond, beslist de officier van justitie over de afdoening. Die bepaalt of het een sepot wordt, een boete of strafvervolgning. Maar hij beslist ook of er al dan niet een tuchtklacht wordt ingediend."

Is het naast een tuchtklacht nog mogelijk om een accountant strafrechtelijk te vervolgen?

Jeuken: "Ja. In de praktijk worden tuchtzaken tegen accountants vaak eerder aangebracht dan strafzaken, maar andersom gebeurt ook."

Dohmen: "In 2007 heeft de Raad van Tucht Den Haag de inschrijving doorgehaald van een registeraccountant die was veroordeeld wegens belastingfraude."

MKB EN ADVIESPRAKTIJK

Dohmen: "Bij de FIOD zitten verschillende registeraccountants, die aanlopen tegen zaken waarin de accountant van een verdachte mogelijk verwijtbaar heeft gehandeld. Zij melden dat bij mijn collega Irma Kanters en mij. Als het een tuchtklacht wordt, kijken wij in hoeverre de feiten uit het strafdossier verwijtbaar zijn volgens de gedragscode en formuleren wij een klacht. De zaakofficier dient de klacht dan in en bepleit de zaak samen met een registeraccountant van de FIOD bij de Accountantskamer. Wij verwachten ongeveer vier klachten per jaar. Dat is niet zo heel veel op twintigduizend accountants en de enkele honderden fraudeonderzoeken die wij per jaar draaien. Op dit

DECLARATIES LODDER & CO

Op 31 augustus 2012 heeft de Accountantskamer de bestuursvoorzitter van Lodder & Co de zwaarst denkbare tuchtrechtelijke maatregel opgelegd. Dat de voorzitter veelvuldig werkweken heeft opgegeven van meer dan honderd uur per week en van werkdagen van meer dan twintig uur per dag, tot zelfs meer dan 24 uur per dag is naar het oordeel van de Accountantskamer "onrealistisch, bewust onjuist en misleidend". De klagers hebben een jaar geleden al aangifte gedaan bij het Openbaar Ministerie. Het OM heeft echter afgezien van strafvervolgning.

Volgens Rutger Jeuken staat deze zaak los van het project van het OM en de FIOD. "In ons project lopen wij tijdens het strafrechtelijk onderzoek aan tegen fragwürdig gedrag van accountants. In deze casus is besloten überhaupt geen strafrechtelijk onderzoek in te stellen. We hebben dus ook geen onderzoek gedaan waarop we een klacht zouden kunnen baseren." Bij de vraag of je een strafrechtelijk onderzoek gaat instellen, maak je, mede door capaciteitsgebrek, een andere afweging dan wanneer je overweegt een tuchtklacht in te dienen.

Overigens hebben de klagers het Gerechtshof 's-Gravenhage verzocht het OM alsnog op te dragen een strafrechtelijk onderzoek te laten instellen.

moment lopen er klachten tegen drie accountants, van wie eentje verbonden is aan een big four-kantoor."

Wat is dat voor een zaak?

Dohmen: "Ik kan er niets over zeggen, omdat de Accountantskamer er nog over moet oordelen. In het algemeen komen we laakbaar handelende accountants het vaakst tegen in de mkb-sector en in de adviespraktijk, waarbij het meestal gaat om kleinere organisaties met maximaal drie kantoren. Het valt mij op dat het bijna altijd mannen zijn die laakbaar handelen en in verhouding iets vaker RA's dan AA's."

HAKKEN IN HET ZAND

Wat valt nog meer op?

Dohmen: "Ik zie de openheid van de beroepsgroep niet bepaald toenemen."

Jeuken: "De SRA heeft een praktijkhandreiking voor de leden uitgebracht: *Wat te doen als de FIOD op de stoep staat*. Daarin wordt de accountant geadviseerd niet zomaar de gevraagde stukken te geven en zelf de regie te houden. Ze nemen heel duidelijk een proceshouding in en zetten de hakken in het zand. Op zichzelf kunnen ze hun rechten uitoefenen, maar dat komt niet per se ten goede aan de cliënt."

Dohmen: "Accountants zijn vaker te goeder trouw dan te kwader trouw. Een formele houding werkt dan alleen maar vertragend." □